

CROTALUS ATROX BAIRD EN GIRARD DE WESTELIJKE DIAMANTRUGRATETSLANG

Door: Pete Strimple, 5310 Sultana Drive, Cincinnati, OH 45238 U.S.A.

*Inhoud: Geschiedenis - Beschrijving - Beschubbing - Grootte - Verspreiding - Biotoop - Voedsel -
Levenswijze - Voortplanting - Nota bene*

* * *

GESCHIEDENIS

De westelijke diamantrugratetsslang werd vaktechnisch voor het eerst beschreven als *Crotalus cinereous* (LeConte) in Hallowell's beschrijving van 1852 van *Crotalus lecontei*. In 1853 beschreven Baird en Girard *Crotalus atrox* en benoemden het streektype als Indianola, Calhoun, Texas. De dubbele naamsaanduiding, *Crotalus atrox* is sinds die tijd vaak gebruikt met betrekking tot de westelijke diamantrug.

Foto 1: *Crotalus atrox*; foto V. Pezzano.

In 1952 stelde Klauber aan de Internationale Commissie van Zoölogische Nomenclatuur voor om de al lang gebruikte populaire naam 'atrox' vast te leggen en de andere volksnaam 'cinereous' te laten vallen. In het belang van de bescherming van namen welke uitgebreid gebruikt en geaccepteerd worden, publiceerde de Commissie verklaring 365 op 16 nov. 1955 en zorgde ervoor dat *Crotalus atrox* de geaccepteerde naam werd voor de westelijke diamantrugatelslang.

BESCHRIJVING

De westelijke diamantrugatelslang is een grote, zwaargebouwde slang met een grote kop die duidelijk van de hals is afgescheiden. De grondkleur is meestal grijs of bruin, maar kan ook roodachtige, roomkleurige, geelachtige, bruingele of zelfs verschillende zwarte schakeringen vertonen. Ook zijn er waarnemingen van melanistische dieren.

Het dorsale patroon bestaat uit rijen van 24-45 diamantvormige, ruitvormige of soms zeshoekige vlekken die bruingrijs of zwart van kleur zijn. Deze vlekken zijn gedeeltelijk van een witte rand voorzien. Verspreid langs het rugoppervlak vindt men vlekjes of puntjes van een donkere kleur, die variëren in intensiteit en aantal. Dit geeft vaak een donker uiterlijk. De buik vertoont geen tekening en is geelachtig, roomachtig of wit van kleur.

De kop van *Crotalus atrox* is onduidelijk getekend met uitzondering van twee lichtgekleurde strepen aan elke zijde. De voorste streep begint in het preoculaire gebied en loopt schuin naar beneden tot de supralabiale schubben. De tweede streep begint achter het oog en loopt ook schuin naar beneden tot het supralabiale gebied naar een punt voor de hoek van de kaak (bij twee vergelijkbare soorten *Crotalus scutulatus* en *Crotalus viridis* lopen deze strepen boven de hoek van de kaak). De staart is duidelijk getekend met zwarte en witte ringen die alle even breed zijn. Deze staartringen variëren van 3-8 bij mannetjes en 2-6 bij vrouwtjes.

BESCHUBBING

Kenmerkend voor deze soort is, dat ze 25 rijen schubben in het midden van het lichaam hebben, in aantal variërend tussen 23-29. Het aantal buikschubben varieert tussen 168-193 voor mannetjes en tussen 174 en 196 voor vrouwtjes. Het aantal subcaudale schubben varieert tussen 21-32 voor mannetjes en 16-24 voor vrouwtjes.

GROOTTE

De maximale lengte van *Crotalus atrox* is vaak een discussiepunt omdat sommige rapportages een lengte vermelden tot 300 cm. Waarschijnlijk is de geaccepteerde maximale lengte 213 cm, hoewel er betrouwbare rapportages zijn van 250 cm in bepaalde gebieden van Texas. Volwassen *Crotalus atrox* zijn gemiddeld 130-170 cm lang met grote mannetjes van zo'n 200-220 cm lengte.

VERSPREIDING

In de Verenigde Staten is *Crotalus atrox* over de volgende staten verspreid: Zuidoost-California, het uiterste zuiden van Nevada, westelijk en zuidelijk Arizona, zuidelijk, centraal en oostelijk Nieuw-Mexico, Texas ten westen van 95° lengte (met uitzondering van het noordelijkste gedeelte van het niemandsland tussen Texas en Mexico), en de kusteilanden, zuidelijk en centraal Oklahoma, centraal en westelijk-centraal Arkansas.

Vraagtekens zijn te plaatsen bij 3 waarnemingen en dienen daarom eerst bevestigd te worden voor ze kunnen worden geaccepteerd. Deze zijn: Zuidoost-Colorado (Las Animas), het uiterste zuidoosten van Kansas (Cherokee en Crawford) en het uiterste zuidoosten van Missouri (Butler).

In Mexico wordt *Crotalus atrox* gevonden in het uiterste noordoosten van Baja California, Sonora, vrijwel over geheel Chihuahua, noordelijk Sinaloa, oostelijk Durango, Coahuila, Nueva Leon, Tamaulipas, noordelijk Zacatecas, noordelijk en centraal San Luis Potosi en het uiterste noorden van Vera Cruz.

Er zijn ook twee geïsoleerde populaties; te weten 1 in centraal Vera Cruz en de andere in Zuidoost-Oaxaca. Verder vindt men *Crotalus atrox* ook op 5 eilanden in de Golf van California; Tiburon, Turner, San Pedro Martin, Santa Maria (Sinaloa) en Santa Cruz.

BIOTOOP

Binnen zijn verspreidingsgebied wordt *Crotalus atrox* het meeste gevonden in gedeeltelijk of geheel droge gebieden zoals: woestijnen, rotsachtige heuvels, 'mesquite' graslanden, droge rivierbeddingen, rotskliffen en ravijnen, met kreupelhout bedekte velden en 'mesquite' bedekte zandduinen. *Crotalus atrox* kan men aantreffen op hoogtes van iets beneden zeeniveau tot een hoogte van ongeveer 2700 meter. Het meeste wordt zij echter aangetroffen beneden ongeveer 1700 meter.

VOEDSEL

Crotalus atrox voedt zich met zoogdieren (konijnen, grondeekhoorns, ratten, buidelratten, muizen etc.), vogels en hagedissen. Bij jonge *Crotalus atrox* staan vooral hagedissen op het menu.

LEVENSWIJZE

Crotalus atrox is overdag actief, behalve tijdens de hete zomermaanden wanneer zij nachtactief wordt. Vooral tijdens deze periode wordt zij 's nachts veel gezien, wanneer hij over de weg kruipt op zoek naar voedsel. Af en toe vindt men *Crotalus atrox* ook in het lage struikgewas op enkele meters boven de grond, maar het blijft hoofdzakelijk een bodembewonende slang.

Deze slangesoort is zonder twijfel de meest agressieve en temperamentvolle van alle ratelslangen in de V.S. en Mexico. Ze verdedigen zich snel en vallen eerder aan dan dat zij zich terugtrekken. Wanneer ze opgewonden is, richt zij haar kop op waarbij een bocht in het halsgedeelte boven de rest van het gekronkelde lichaam ligt, waardoor zij snel en herhaaldelijk kan aanvallen tegen elke indringer die te dichtbij komt. *Crotalus atrox* wordt gezien als de meest gevaarlijke slang van de V.S. vanwege de volgende factoren: agressiviteit, grootte, tamelijk sterk gif en het grote aantal *Crotalus atrox* dat voorkomt in haar verspreidingsgebied. Feitelijk is *Crotalus atrox* verantwoordelijk voor meer dodelijk aflopende slangebeten in de V.S. dan welke andere giftige slang ook.

VOORTPLANTING

Kenmerkend voor *Crotalus atrox* is haar voortplanting in het voorjaar van maart t/m mei. Er zijn echter ook gevallen bekend uit augustus, november, januari en februari. De meeste jongen

worden echter geboren aan het einde van de zomer, met enkele gevallen in september, oktober en december.

De jongen zijn tussen de 23-36 cm lang en lijken wat tekening betreft veel op de volwassen dieren, behalve de grondkleur die vaak lichter is en de vlekken die iets meer opvallen. Rituele gevechten tussen mannetjes zijn diverse keren waargenomen. Dit is een poging om de dominantie te tonen van het ene mannetje ten opzichte van het andere, waarbij het dominante mannetje het vrouwtje het hof maakt en dan tot copulatie overgaat.

NOTA BENE

Dit artikel is eerder verschenen in *The Forked Tongue*, vol. 11, 1986.

vertaling: Pedro Janssen.